

Welke toekomst voor boer en natuur?

In het maatschappelijke debat worden landbouw en natuur vaak voorgesteld als tegengestelden. Nochtans zetten duizenden landbouwers zich in voor het behoud en de verbetering van de boeren natuur. Op het symposium rond 15 jaar Boeren natuur Vlaanderen zetten we de inspanningen van landbouwers op dit vlak in de kijker met de uitreiking van de eerste Koperen Kievit. Daarnaast formuleerden we ook een aantal beleidsaanbevelingen voor meer boeren natuur in Vlaanderen. In dit artikel gaan we hier dieper op in.

Sven Defrijn, adviseur Boeren natuur Vlaanderen

De aanwezigheid van natuur nabij landbouwgebied wordt door landbouwers nog vaak als een bedreiging aanzien, uit vrees voor wettelijke beperkingen. Nochtans zijn landbouwers niet gekant tegen de natuur. Vier op vijf landbouwers vinden het zelfs een taak van de landbouw om mee zorg te dragen voor het milieu, de natuur en het landschap. Het aantal landbouwers dat participeert in beheerovereenkomsten en andere agromilieumaatregelen is de laatste 15 jaar sterk gestegen. Toch blijft er op dit vlak nog heel wat potentieel onbenut. Een gebrek aan rechtszekerheid, rigide beheeroverschriften en administra-

tieve lasten vormen belangrijke drempels voor landbouwers om hieraan deel te nemen. Er is bijgevolg nood aan een meer stimulerend beleid dat landbouwers vertrouwt en kansen geeft om natuur- en milieudoelstellingen in te passen in een economische bedrijfsvoering. Op basis van haar 15 jaar praktijkervaring werkte Boeren natuur Vlaanderen zeven beleidsaanbevelingen uit om dit te bevorderen.

1 Geef boer en natuur toekomstperspectief

In de eerste plaats is er nood aan een beleid dat vertrouwen en toekomstperspectief biedt, voor boer en natuur. Dit

impliceert een visie op lange termijn waarin het belang van de landbouwsector wordt erkend, zowel voor de lokale voedselproductie, maar ook voor het behoud en de multifunctionele inrichting van de open ruimte. Een beleid waarin landbouwers de ruimte krijgen om zelf initiatieven te nemen die de biodiversiteit, het milieu en het klimaat ten goede komen. Hiervoor is er nood aan een meer stringent ruimtelijk beleid dat de open ruimte maximaal vrijwaart, een stimulerend natuurbeleid dat meer flexibiliteit biedt voor landbouwers en een betere afstemming tussen diverse beleidsdomeinen om bestaande tegenstellingen in wetgeving te overbruggen.

2 Publieke diensten verdienen publieke waardering

Wil de maatschappij dat landbouwers meewerken aan de realisatie van natuur, milieu en landschap, dan moet dit voor hen ook economisch duurzaam zijn. Aangezien het maatschappelijke diensten betreft, die niet of amper vanuit de markt vergoed worden, is het logisch dat de maatschappij hierin tussenkomt. We pleiten daarbij

voor meer stimulerende vergoedingen en een structurele verankering van de financiering op langere termijn. Landbouwers moeten hierbij ook de toegang hebben tot meer langdurige contracten in functie van bijvoorbeeld de realisatie van soortenbeschermingsplannen en Natura 2000-gebieden.

3 Laat meer flexibiliteit toe om resultaatgericht maatwerk te leveren

De rigiditeit van beheercontracten (onder andere het zogenaamde kalenderbeheer) zorgt voor frustraties omdat het geen rekening houdt met de grillen van de natuur. Door meer duidelijkheid te verschaffen in verband met de doelen en vrijheid te geven in de manier waarop ze kunnen worden bereikt, voelen landbouwers zich meer verantwoordelijk en worden ze gestimuleerd om bij te leren hoe het resultaat te verbeteren.

4 Voorzie betrouwbaar en laagdrempelig advies en begeleiding op maat

De uitdagingen op het vlak van natuur, milieu en klimaat zijn complex en praktische overal toepasbare en economisch rendabele oplossingen liggen niet voor het rapen. Landbouwers hebben daarom baat bij laagdrempelige begeleiding op maat waarbij met kennis van zaken wordt meegedacht, zowel in functie van de bedrijfsvoering als in functie van de realisatie van natuur- en milieudoelstellingen.

5 Stimuleer samenwerking en kennisuitwisseling

Soorten migreren in een gebied en problemen met betrekking tot erosie of wateroverlast stoppen niet op de grens van een perceel of bedrijf. Door samen te werken kan je meer bereiken. De agrobeheergroepen in Vlaanderen, onder begeleiding van Boerennatuur, tonen dit duidelijk aan. Toch ligt ook hier nog veel onbenut potentieel, bij gebrek aan een beleid op maat van

groepen van boeren. Voorbeelden uit het buitenland tonen hoe dit anders kan, onder andere door samenwerkingsverbanden te ondersteunen in hun organisatiekosten en groepsaanvragen voor agromilieumaatregelen op landschapsniveau mogelijk te maken.

6 Investeer in kennisontwikkeling en innovatie rond agro-ecologie

De voorbij decennia is er via onderzoek en ontwikkeling veel vooruitgang geboekt op het vlak van het verhogen van de productie in landbouwgebied en het verbeteren van de biodiversiteit in natuurgebieden. Onderzoek naar de combinatie van beide staat echter nog in zijn kinderschoenen. We pleiten daarom voor meer structureel onderzoek naar agro-ecologische oplossingen en praktijkgerichte ontwikkeling samen met lokale landbouwers.

7 Zorg voor administratieve vereenvoudiging

Tussen droom en daad staan niet enkel wetten en praktische bezwaren in de weg, maar vaak ook heel wat administratieve procedures en papieren. Voor de aanleg van stuwtes, het dempen van grachten, de aanplant van bomen, het herstel van hakhoutbeheer, boerderijcompostering of toediening van houtsnippers in de bodem zijn heel wat vergunningen, verantwoordingsadviezen, analyses en attesten nodig. Voor de landbouwers is dit heel ontmoedigend. Met Boerennatuur Vlaanderen proberen we hen hierin zo veel mogelijk te ontzorgen, maar hierdoor gaat veel tijd verloren die anders naar begeleiding en implementatie had kunnen gaan. Op dit vlak zijn dus nog heel wat efficiëntiewinsten te boeken. ■

Zeven beleidsaanbevelingen voor meer boerennatuur in Vlaanderen

Wanneer deze zeven aanbevelingen samen aangepakt worden, zijn we ervan overtuigd dat er een mooie toekomst voor ons ligt, voor boer en natuur. Met Boerennatuur Vlaanderen zetten we ons hard in om dit samen met de landbouwers te helpen realiseren.

 www.boerennatuur.be/boerennatuur-vlaanderen-vraagt-meer-erkenning-voor-landbouwers-als-landschapsbouwers

